

УДК 347.9

Правосудович А.О. студент 3 курсу спеціальності «081 Право»**Науковий керівник : Блінова Г.О., д.ю.н., доцент, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права***(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)*

ПІДСИСТЕМИ ЄДИНОЇ СУДОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Згідно з Положенням про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) підсистеми серед модулів ЄСІТС наступні: «Електронний кабінет»; «Електронний суд»; підсистема відеоконференцзв'язку [1].

Підсистема «Електронний суд» - підсистема ЄСІТС, що забезпечує можливість обміну (надсилання та отримання) документами (в тому числі процесуальними документами, письмовими та електронними доказами тощо) між судом та учасниками судового процесу, між користувачем цієї підсистеми та Вищою радою правосуддя, а також отримувати інформацію про стан і результати розгляду таких документів чи інші документи.

Відповідно до вимог процесуального законодавства реєструють свої електронні кабінети в ЄСІТС або її окремій підсистемі (модулі) в обов'язковому порядку: адвокати, нотаріуси, державні та приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, органи державної влади та інші державні органи, органи місцевого самоврядування, інші юридичні особи.

До основних переваг користування підсистемою «Електронний суд» належать: можливість учасників судового процесу подавати до суду процесуальні документи (позовні заяви, клопотання тощо) в електронному форматі; можливість уповноважити іншого користувача на вчинення дій в інтересах довірителя, надавши засобами відповідної підсистеми ЄСІТС такому повіреному довіреність в електронній формі відповідно до вимог процесуального законодавства; можливість користувачів сплатити судовий збір та інші платежі в режимі онлайн під час формування відповідного документа або додати відомості щодо здійсненого самостійно платежу для забезпечення автоматичної перевірки його зарахування на відповідний рахунок. Інформація автоматично додається до документа, що створюється (п. 44 Порядку) [1].

Підсистема «Електронний кабінет» - підсистема ЄСІТС, захищений вебсервіс, що має офіційну адресу в інтернеті (id.court.gov.ua), який забезпечує процедуру реєстрації користувачів в ЄСІТС, а також подальшу автентифікацію таких осіб з метою їх доступу до підсистем (модулів) ЄСІТС у межах наданих прав. Процедура реєстрації в ЄСІТС передбачає проходження запропонованої засобами Електронного кабінету процедури реєстрації з використанням кваліфікованого електронного підпису, та внесенням контактних даних особи, зокрема адреси електронної пошти, номера телефону (в тому числі мобільного), зазначенням інших засобів зв'язку, які забезпечують фіксацію повідомлення або виклику.

Користувачі зобов'язані вносити повну та актуальну інформацію в Електронний кабінет в обсязі, визначеному функціональними можливостями ЄСІТС, невідкладно після створення, отримання або зміни такої інформації. Інструкція користувача Електронного кабінету розробляється адміністратором ЄСІТС та розміщується на вебсторінці технічної підтримки користувачів ЄСІТС за вебадресою wiki.court.gov.ua.

Реєстрація кабінету фізичної особи та фізичної особи-підприємця - здійснюється з використанням кваліфікованого електронного підпису такої особи.

За наявності в суді технічної можливості учасник справи у порядку, встановленому процесуальним законом заяву (ст. 212 ЦПК України), може брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду за допомогою власних технічних засобів [2]. Ризики технічної неможливості участі у відеоконференції поза межами приміщення суду, переривання зв'язку тощо несе учасник справи, який подав відповідну заяву. Для участі в судовому засіданні в режимі відеоконференції учасник справи повинен попередньо зареєструватися в Електронному кабінеті. Учасник справи також повинен перевірити наявні у нього власні технічні засоби на відповідність технічним вимогам, визначеним Інструкцією користувача підсистеми відеоконференцзв'язку, для роботи із системою відеоконференцзв'язку (п. 49 Порядку).

Підсистема відеоконференцзв'язку забезпечує: відео- та звукозапис судових засідань, бронювання (резервування) залів судових засідань, можливість подання учасниками справи під час проведення судового засідання в режимі відеоконференції документів (у тому числі процесуальних документів, письмових та електронних доказів тощо); можливість користувачам брати участь у засіданнях інших органів та установ системи правосуддя в режимі відеоконференції. Особливості порядку проведення таких засідань можуть встановлюватися відповідними органами та установами системи правосуддя. У разі проведення судового засідання в режимі відеоконференції секретар судового засідання засобами підсистеми ЄСІТС забезпечує ведення протоколу (журналу) судового засідання в електронній формі та технічний запис судового засідання. За заявою учасника справи та після сплати відповідного судового збору такий учасник може отримати копію технічного запису судового засідання (п. 56 Порядку).

Процесуальні закони зобов'язують суд залишати без руху позовні заяви, апеляційні та касаційні скарги, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими чи виключними обставинами, якщо юридична особа, звернувшись до суду, не зареєструвалася в ЄСІТС, наголошує Кобліков І. Тож з точки зору закону, відсутність кабінету в Електронному Суді – це бездіяльність учасника справи, яка є суттєвим недоліком відповідної заяви, і перешкоджає подальшому розгляду матеріалів. А без цього суд очевидно не зможе і вирішити справу по суті [3].

Але якщо згадати про постійне недофінансування судів, складнощі з отриманням судових рішень у паперовій формі та переїзд багатьох юросіб до інших регіонів через війну, то слід погодитись із позицією Коблікова І. [3], що Електронний Суд стає не проблемою, а можливістю для сторін отримати швидший і ефективніший доступ до правосуддя із застосуванням принципу “paperless”.

Перелік посилань:

1. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Рішення Вищої ради правосуддя 17 серпня 2021 року № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>
2. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40-41. 42. ст.492
3. Кобліков І. Новели електронного суду: як вони впливають на нас. Центр демократії та верховенства права. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/elektronnyj-sud/>